

2026-04-29
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: 26/00052

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till ju.L2@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2026/00190

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET BODELNING OCH BETÄNKETID, SOU 2025:121

Övergripande kommentarer

Av kommittédirektiven till utredningen framgår att syftet är att säkerställa en väl fungerande, effektiv och rättssäker ordning för personer som vill separera samt att motverka ekonomiskt våld. Därtill konstaterar direktiven att nuvarande bodelningsprocess kan upplevas som ett hinder för den som vill lämna en destruktiv relation. Genom att fördröja bodelningen kan en make hindra den ekonomiska upplösningen, vilket kan orsaka problem och göra det svårt att hitta en ny bostad, särskilt för en ekonomiskt svagare make. En ekonomiskt svagare part i ett äktenskap kan vara särskilt sårbar om våld förekommer eller har förekommit. Direktiven stadgar att arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld och kränkningar i nära relationer är högt prioriterade frågor för regeringen. Alldeles oavsett i vilken form sådant våld förekommer, utgör det enligt regeringen ett allvarligt samhällsproblem som aldrig kan accepteras. Utredningens uppdrag var således att beakta dessa riskfaktorer i sitt uppdrag samt lägga fram förslag för att motverka våld och underlätta för parter att lämna destruktiva relationer.

Jämställdhetsmyndigheten anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning lämnar förslag som tillgodoser de utpekade behoven hos våldsutsatta. Att fördröja en bodelning kan i sig utgöra både eftervåld och ekonomiskt våld. De bodelningar som utredningens förslag berör kommer främst att genomföras av oeniga parter varför bestämmelserna genomgående behöver beakta risken för maktobalanser och våld. Det finns mot denna bakgrund anledning att reflektera över utredningens sammansättning och att det mot bakgrund av kommittédirektivets utformning borde ha säkerställts tillräcklig kompetens inom våld vid genomförandet av utredningen.

Synpunkter enligt utredningens disposition

6.6. Utökade möjligheter till äktenskapsskillnad utan betänketid

Jämställdhetsmyndigheten avstyrker utredningens bedömning att det inte framkommit tillräckliga skäl för att avskaffa betänketid när make bor tillsammans

med barn. Myndigheten anser att krav på betänketid bör avskaffas helt och att en sådan förändring, som ett led i att motverka mäns våld mot kvinnor, bör ses som ändamålsenlig. Krav på betänketid när våld förekommit i äktenskapet skapar en inlåsningseffekt där våld och eftervåld kan fortgå och försvåra för den våldsutsatta att lämna relationen. Även om det exempelvis är juridiskt möjligt att tvista om vårdnad, boende och umgänge innan en dom om äktenskapsskillnad meddelats kan fördröjningen med betänketid ha praktiska effekter. Det är ofta dyrt att tvista om vårdnad, boende och umgänge. En fördröjd bodelning, krav för rätt till rättsskydd, med mera, kan göra det svårt att få loss de medel som behövs för att kunna få de övriga frågorna avgjorda.

Vidare bygger bedömningen inte på en tillräckligt utförlig barnrättsanalys. Exempelvis har barns åsikter om betänketid inte inhämtats.

7. 7 Bodelning måste begäras senast tio år efter äktenskapsskillnad

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag om att sätta en bortre tidsgräns för bodelning men avstyrker förslaget om att bodelning måste begäras senast tio år efter äktenskapsskillnad. Det finns precis som utredningen uttalar ett värde i att reglerna i sambolagen och äktenskapsbalken är samstämmiga på ett principiellt plan. Mot denna bakgrund är utredningens förslag att det ska vara tio år för gifta par medan ett år för sambor svärmotiverad. En så pass lång tid som utredningen föreslår ökar risken för eftervåld samt skapar onödig osäkerhet och otrygghet. Parterna behöver så snart som möjligt efter äktenskapsskillnad få möjlighet till ekonomisk självständighet.

8.6.2. Nya verktyg för bodelningsförrättare

Myndigheten tillstyrker utredningens förslag. När en make av olika skäl är inaktiv i förfarandet kan det leda till att bodelningsförrättaren får svårt att nå fram till ett bodelningsbeslut. Utredningen föreslår en reglering med innebörden att när en make utan giltigt skäl uteblir från ett sammanträde eller inte följer ett föreläggande, ska det inte hindra att bodelningsförrättaren kan fortsätta handläggningen och avgöra bodelningen på det material som finns och vad som i övrigt har förekommit. Förslaget kan alltså främja den andra makens rätt till en bodelning inom rimlig tid. Dessutom kan den föreslagna regeln fungera som ytterligare påtryckningsmedel mot den inaktiva maken eftersom underlåtenheten kan ges betydelse vid bodelningsförrättarens bedömning av underlaget.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslagen att en bodelning ska få genomföras utan sammanträde om det är lämpligt samt att bodelningsförrättare ska få fler och enklare sätt att delge makarna handlingar på. Att kunna undvika fysiska möten är viktigt vid våldsutsatthet. Myndigheten tillstyrker även de delar av förslagen som omfattar boutredningsman och skiftesman.

Myndigheten avstyrker emellertid de delar av förslagen som tar sikte på överenskommelser mellan parterna eller att bodelningen ska beakta vad parterna

själva föreslår. Som tidigare nämnts kommer förslagen främst att aktualiseras vid konfliktfyllda bodelningar och därför är det av stor vikt att uppmärksamma maktförhållanden. Tidigare och aktuell utsatthet för våld och hot kan få en part att acceptera omständigheter mot sin vilja.

15.8 Förbättrad ersättningsgaranti

Myndigheten tillstyrker förslaget om höjd ersättningsgaranti men anser inte att ersättningsnivåerna är tillräckliga. Det är svårt att ha råd med en bodelning även för parter med en medelinkomst. Förslaget ger bättre förutsättningar för de som har sämst ekonomiska förhållanden men skapar alltfjämt inlåsnings effekter för övriga inkomstgrupper.

Om den ena parten genomgående låter bli att betala sin del av kostnaderna kan det innebära stora kostnader för den part som vill driva bodelningen framåt. För en person med medelhög inkomst kan det innebära att hen blir tvungen att avstå bodelning om kostnaderna riskerar att bli för höga. Det solidariska betalningsansvaret möjliggör på så sätt att det ekonomiska eftervåldet kan fortgå efter en separation.

16.5.4. Tydligare kompetenskrav för bodelningsförrättare

Myndigheten tillstyrker förslaget att införa tydliga kompetens- och lämplighetskrav för bodelningsförrättare men anser att kompetenskraven även bör innefatta kunskap om våld och maktförhållanden.

Jämställdhetsmyndigheten har tillsammans med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) tagit fram ett kunskapsstöd till rättsväsendet vad gäller kunskap om våld.¹ I år utvidgades uppdraget som numera ska ha ett särskilt fokus även på biträdande jurister och advokater.² Det föreligger ett stort behov av obligatorisk kompetensutbildning inför ett förordnande som bodelningsförrättare.

Utredningens förslag om att makarnas önskemål kan beaktas vid lämplighetsprövningen är problematiskt. Som tidigare påpekats föreligger i förekommande fall en risk för icke uttalade maktförhållanden och våld, varvid det finns risk att en av parterna kan tvingas gå med på ett förslag på bodelningsförrättare.

¹ [Kunskap om våld - ett kunskapsstöd för dig inom rättsväsendet.](#)

² Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (A2025/01245 delvis, A2025/01270).

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Anna Tingbäck
Chefsjurist

I ärendets slutliga handläggning har även tf avdelningschefen Åsa Esaiasson samt utredarna Lena Axelsson Örnerfors, Hilda Holmström och Evelina Berger deltagit.